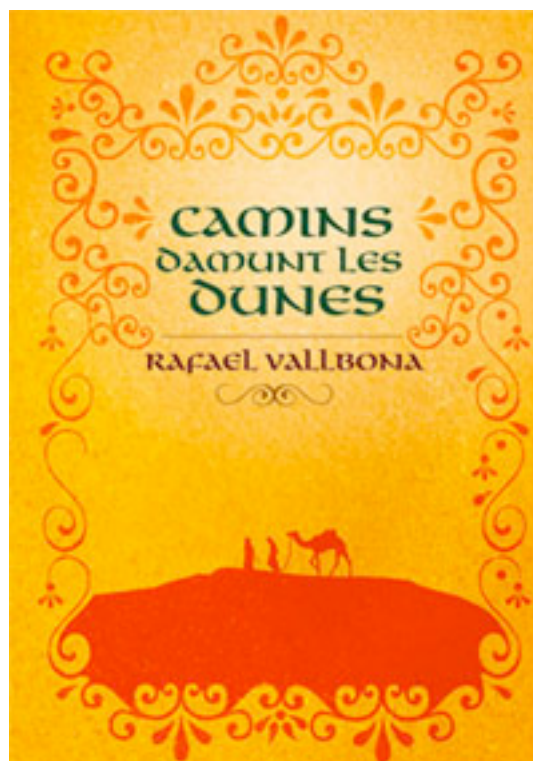

El camell entra a la cassola

Rafael Vallbona. «Camins damunt les dunes». Col·lecció Narrativa Singular, 45. Editorial La Galera, Barcelona, 2012. A partir 14 anys. Pàgs. 166. Preu paper: 14,90 €.

Qui conegui l'extensa i diversa obra literària de Rafael Vallbona (Gràcia, Barcelona, 1960) ja sap que una de les seves flaques són els viatges i el reflex que en fa en alguns o gairebé tots els seus llibres. La novel·la *Camins damunt les dunes* no només no se n'escapa sinó que, en certs passatges, té un regust d'autèntica guia de viatges, malgrat que el terme no acabi d'agradar l'autor. Una guia de viatges, però, matisada per la mirada poètica, la descripció a partir dels sentits i la comprensió de l'empremta humana.

Una de les escapades més repetides de l'autor, sense pretendre fer cap ral·li, ha estat al Sàhara Occidental, sembla que en alguna ocasió fins i tot en bicicleta, una altra de les seves

afeccions gens amagades. Això li ha permès conèixer de primera mà la cultura amazic. I la novel·la es repenja sobretot en la divulgació als joves lectors d'aquesta cultura, una població oriünda del Magrib que va ser empesa pels àrabs cap a les muntanyes del Rif i cap al sud del Sàhara. Un dels seus trets diferencials és la llengua. I la confusió ètnica amb berber que s'utilitza per terres del nord és un tòpic sovintejat, quan en realitat es tracta d'una mena de pejoratiu acostat al bàrbar i guanyat a pols per la seva rebel·lia a desaparèixer.

Per això, la novel·la obre i tanca, en el pròleg i l'epíleg, amb una expressió que necessita traducció simultània: "A poc a poc, el camell entra a la cassola." Una mena de refrany que en català podria ser: "De mica en mica s'omple la pica" o "De més verdes en maduren", és a dir, que tot és possible amb esforç i tossuderia.

La trama de *Camins damunt les dunes* barreja el personatge del jove Eddy, el fill d'una actriu de telenovel·la nord-americana, separada, que està rodant uns episodis d'una sèrie al Marroc, amb l'amistat que es forja en ple desert entre ell i un jove amazic. Viatge, doncs, iniciàtic, per canviar la vida del jove protagonista nord-americà que, en un món de ningú on l'horitzó és un miratge —amb el pare allà i la mare aquí, però com si no hi fos— intenta trobar la seva llibertat per acabar trobant-se ell mateix.

En una novel·la dins de la novel·la, l'autor explica la història d'Eddy, la seva aventura, en la veu d'un altre personatge que busca també el seu lloc de fugida a través del viatge i que decideix anar als mateixos indrets que li explica gràcies a Internet un aspirant a documentalista, el jove Eddy, que ha penjat el resultat dels seus enregistraments en vídeo al desert, al portal YouTube. Novel·la dins de la novel·la, i encara, rondalles dins de la doble novel·la amb la incursió d'unes històries breus paral·leles relacionades amb alguns dels paisatges, comunitats o personatges que Eddy ha trobat al llarg del seu viatge i que aporten a la narració el color ancestral.

Aquesta barreja d'elements crea un clima de lectura atractiu que fa que l'autor no hagi caigut en la temptació d'escriure una típica novel·la —que seria una més en el regne de la literatura per a joves— de mala relació entre fill adolescent i mare separada atabalada per la feina, o una novel·la sobre l'aventura juvenil d'un viatge a l'Àfrica —que també seria una més en el mateix regne—, sinó un document de la inquietud de l'ésser humà del segle XXI que cerca l'essència en els orígens... sempre a través de l'ull d'objectiu viatger duna Handycam professional, esclar.
